

V.
**TANULMÁNYOZZUK
A SZOVJET HADSEREG
TAPASZTALATAIT**

**TÖKÉLETESITSÜK A TISZTEK MÓDSZERTANI
KIKÉPZÉSÉT**

(F. Levin gárdaezredes tanulmánya a „Tankiszt” 1950./10. számában)

A csapatok politikai és harcászati kiképzésének sikere igen nagy mértékben az oktató tisztek módszertani képzettségétől függ. Éppen ezért a tiszteknek saját politikai és harcászati ismereteik tökéletesítésén kívül fejleszteniük kell az oktatás módszertanának művészi elsajátítását.

A tisztek módszertani továbbképzésének az alapjai a következők:

- a saját módszertani ismereteik önképzéssel való fejlesztése,
- módszertani oktató foglalkozások,
- bemutató gyakorlatok (foglalkozások) és oktatások.

Vizsgáljuk meg külön-külön a felsorolt módszertani foglalkozásokat és határozzuk meg gyakorlati jelentőségüket a tisztek módszertani kiképzésében.

I. Hosszú évek tapasztalata azt bizonyította, hogy a tisztek módszertani kiképzésének alapját elsősorban a saját módszertani ismereteik „önképzéssel” való fejlesztése képezi. A módszertani továbbképzésnek többi formái is csak abban az esetben eredményesek és hasznosak, ha szorosan összefonódnak az állandó önképző munkával.

Sajnos, meg kell állapítani, hogy a csapatoknál még találkozunk olyan tisztekkel, akik azon a véleményen vannak, hogy a tiszti iskola elvégzésével katonai és parancsnoki ismereteik már tökéletesek. Talán mondani sem kell, hogy ez nagyon helytelen és hibás felfogás. Sztálin elvtárs 1935 május 4-én, a Vörös Hadsereg Hadakadémiájának évzáró ünnepélyén a következőket mondotta: „Önök elvégezték ezt a magasabb iskolát, ahol megkapták az első alapokat. De az iskola csak egy előképzési fokozat, egy lépcső — a káderek az iskolán kívüli gyakorlati munkában, a nehézségekkel való harcban, a nehézségek leküzdésében edződnek meg a valóságban.”

A tisztek módszertani ismereteinek továbbfejlesztésére szolgáló „önképzés” két részből tevődik össze:

1. módszertani folyóiratok és a csapatoknál már hasznosan alkalmazott módszertani tapasztalatok tanulmányozása és elsajátítása,
2. módszertani kérdések, feladatok és munkák kidolgozása. (Pl. gyakorlatok tervezése és azok megfelelő levezetése.)

A tapasztalatok mindenekelőtt azt bizonyítják, hogy módszertanilag azok a tisztek a legképzettebbek, akik rendszeresen tanulmányozzák a módszertani kérdésekkel foglalkozó katonai irodalmat, gyakorlatokat terveznek és foglalkozásokat vezetnek.

Szükséges tehát, hogy a parancsnokok beosztott tisztjeik módszertani „önképzését“ ellenőrizzék, mert így minden tiszt kötelességének fogja tartani, hogy a módszertani oktatás kérdéseivel foglalkozó folyóiratokat tanulmányozza. Ezt elősegíti még az is, hogy rendszeresen ellenőrizzük a tisztek által elkészített módszertani kidolgozásokat és a foglalkozások levezetését.

II. A tisztek módszertani továbbképzésének lényeges része a „*módszertani oktató foglalkozások*“.

Ezen foglalkozások célja, hogy a tisztek a meghatározott tárgykör szerinti foglalkozás megszervezését, valamint levezetését elsajátítsák és gyakorolják a foglalkozások megszervezésének, levezetésének módszertanilag helyes végrehajtását. Az ilyen foglalkozásokat (fegyverzetre, híradóeszközökre, lötérekre, anyagnélküli páncélos kiképzésre, stb.) csoportos oktatási formában kell megszervezni. Ezekben a foglalkozásokon maguk a tisztek lesznek a gyakorlók és közülük egy-egy tisztet kell kijelölni a foglalkozás vezetésére. A foglalkozás menetét a gyakorlat vezetője időnként megállíthatja az egyes fontosabb kérdések tisztázására. Ugyancsak a gyakorlatvezető elrendelheti a fontosabb részek megismétlését olyan formában, hogy a foglalkozást vezető helyébe más-más tisztet állít be.

Mindig arra kell törekedni, hogy a gyakorlók a szóbanforgó anyag kérdéseit ne csak megértsék, hanem mint foglalkozásvezető helyesen tudják levezetni a gyakorlatot. Ha a tisztek közül senki sem tudja az egyik vagy másik oktatási kérdést helyesen megoldani, úgy a módszertani foglalkozás vezetője mutassa be a helyes megoldást és követelje meg az általa bemutatottak megismétlését. A foglalkozás időtartama általában 2—3 óra legyen és rövid, 10—15 perces megbeszéléssel fejeződjék be. Ezen a megbeszélésen a módszertani foglalkozás vezetője ismertesse az egyes tisztek tevékenységét a gyakorlatvezető szerepében, mutasson rá a hibákra és adjon gyakorlati útmutatást, tanácsot a következő foglalkozások helyes végrehajtására.

III. Most pedig térjünk rá a tisztek módszertani foglalkozásainak következő formájára, a „*bemutató gyakorlatokra*“ (foglalkozásokra).

Ennek a foglalkozásnak a főcélja az, hogy bemutassuk a tiszteknek, hogyan kell egy foglalkozást helyesen előkészíteni (foglalkozások helyének megválasztása, foglalkozásokhoz szükséges anyag biztosítása), megszervezni és levezetni. A foglalkozás anyagát a csapatparancsnok útmutatásai szerint a harc-kiképzés egyik legfontosabb tárgyköréből kell kiválasztani.

A bemutató gyakorlatokat (foglalkozásokat) a következő módokon hajthatjuk végre:

1. A bemutató gyakorlatot a csapat egyik szervezetszerű egységével hajthatjuk végre.

2. A bemutató gyakorlaton a tisztek mint nézők vesznek részt. Megfigyelik a gyakorlat megszervezését, végrehajtását, meghallgatják a gyakorlat-tal kapcsolatos feladat ismertetését és a tájékoztatásokat, jegyzeteket készítenek és kérdéseket tehetnek fel. A tisztek ezeken a foglalkozásokon közvetlenül mint „végrehajtók“ nincsenek beosztva.

3. A bemutató gyakorlat ne csak egyes fontosabb mozzanatok feldolgozásával foglalkozzék, hanem vegye át az egész tárgykört elejétől végig. A gyakorlat végrehajtásának a módja „teljes képet“ ad a nézőknek és a gyakorlat befejezése után mindenki megismeri a gyakorlat megszervezésének és módszertanilag helyes levezetésének lényegét.

A gyakorlat végrehajtására a csapatparancsnok lehetőleg egy közepesen kiképzett alegységet állítson be minden előzetes beszélykolás nélkül. A gyakorlat végrehajtását ismertető tiszt ezt a körülményt közölje a nézőkkel is. Pl. „A gyakorlat bemutatását egy közepesen kiképzett század végzi. A gyakorlat a végrehajtó egységgel nincs beszélykolva és a szükséges anyagi eszközök úgy

vannak összeállítva, hogy az bármely más egységnél is rendelkezésre áll. A gyakorlat végrehajtását jól átgondolták, megszervezték és helyes módszerrel hajtják végre. Mindezek az adottságok biztosítami fogják a jó eredmény elérését.“

A bemutató gyakorlatoknak egy másik módja, amikor a gyakorló csapat egy jól kiképzett, begyakorlott egység. Ilyenkor a gyakorlat utáni megbeszélésnél külön ki kell emelni, hogy a bemutatott gyakorlat mintagyakorlat volt és a nézőként résztvevő tisztek arra törekedjenek, hogy csapataiknál hasonló magas színvonalú foglalkozásokat szervezzenek. Kövessék a bemutatott példát és egységeiknél hasonló eredményeket érjenek el.

Az ilyen bemutató gyakorlatoknál a parancsnok éppen az előzetes besúlykolás folytán ért el kimagasló eredményt, azonban a nézőként résztvevő tiszteknek a saját egységeiknél előzetes besúlykolás nélkül ilyen mintaszerű gyakorlatok végrehajtása nehézségekbe ütközik. Ez a megállapítás helyes is, azonban a tiszteknek mégis arra kell törekedniök, hogy a saját egységeikkel a bemutatógyakorlatokon látott jó eredményeket és a magas kiképzési fokot elérjék.

IV. Nézzük meg most az oktatás módszertani kérdéseivel foglalkozó *megbeszéléseket*. Ezeknek a megbeszéléseknek az a lényege, hogy a tiszteket módszertanilag előkészítse az alosztályoknál végrehajtandó harc kiképzéshez. E megbeszélések tervezetét és anyagát attól függően kell összeállítani, hogy a tisztek mely csoportjának tartjuk (pl. szakaszparancsnokok részére az oktatás módszertanát ismertessük).

A tisztek módszertani továbbképzését segítik elő az időszakonként megtartott *módszertani értekezletek* is. Ezeken az értekezleteken a kiképzésben jó eredményeket felmutató alosztályok módszertani tapasztalataikat kicserélik és munkamódszereiket átadják a többi alosztályoknak. A módszertani értekezleteket célszerű egy elhelyezési körleten (laktanyán) belül megtartani és a csapat vagy magasabb parancsnok útmutatásai szerint levezetni. Minden ilyen értekezletnek legyen egy határozott célja, nem szabad túlszűfolni a kérdések és problémák tömegével.

Pl. Ha az egyik alosztály rossz eredményt ért el lőkiképzés terén, a másik alosztály viszont jó eredményeket mutatott fel, ebben az esetben a jobb alosztály módszereinek és tapasztalatainak átadására módszertani értekezlet kell tartani. Ezen az értekezleten a jó eredményeket elért alosztály parancsnoka tartson beszámolót és a beszámoló során ki kell cserélni a véleményeket, tapasztalatokat, a jó gondolatokat. Az értekezleten résztvevők jegyezzék fel a kiváló alosztály munkamódszerét, tapasztalatait. Az ilyen értekezletnek kétségtelenül több lesz az eredménye, mintha a kiképzés ágaira vonatkozólag történt volna a megbeszélés.

V. A tisztek módszertani kiképzésével elsősorban a csapat- és törzsparancsnokok kötelesek foglalkozni.

Miben áll a módszertani kiképzés megszervezése?

Mindenekelőtt jól átgondolt előkészítésből. A tervbe előre fel kell venni a módszertani kiképzés összes módozatait. Mint ahogyan a csapat törzsének havi munkaterve felöleli a csapatnál elvégzendő feladatokat, ezzel párhuzamosan elengedhetetlenül szükséges a tisztekkel való módszertani foglalkozások havi tervének összeállítása is.

Ebben a tervben konkrétan meg kell határozni, hogy:

- kikkel,
- milyen tárgykörből és
- ki vezeti le a módszertani foglalkozást.

A tervet természetesen úgy kell összeállítani, hogy az egyes módszertani foglalkozások vezetőinek elegendő időt adjunk a foglalkozás előkészítésére.

A szakaszparancsnokok módszertani foglalkozásainak előkészítését és kidolgozását az alacsonyabb törzsek végzik. Ezeket a foglalkozásokat elsősorban az alosztályparancsnokok és helyetteseik vezetik.

Az alosztályparancsnokok módszertani foglalkozásait a csapat-törzsek készítik elő, a csapatparancsnokok és helyetteseik, valamint a törzsbe beosztott tisztek vezetik. Ezenkívül a gyakorlatok vezetésébe be lehet vonni a jobb alosztályparancsnokokat is.

VI. Végül még néhány szóban meg kell említeni a tisztek módszertani foglalkozásairól vezetett *nyilvántartásokat*. A nyilvántartást azoknak a törzseknek kell vezetni, melyek az egyes foglalkozásokat megszervezik és előkészítik. A nyilvántartás hűen tükrözze vissza a tisztek módszertani foglalkozásainak helyzetét. A nyilvántartási okmányokban ki kell mutatni, hogy: ki, kiknek, milyen tárgykörből vezetett foglalkozást, a foglalkozás hogyan volt megszervezve, mi volt az elérendő cél és mi volt a foglalkozás eredménye. Ilyen nyilvántartási előjegyzés mellett könnyen ki lehet értékelni a módszertani kiképzés eredményét, meg lehet állapítani a gyenge és erős oldalait és ebből meghatározni a további feladatokat.

Ezzel a nyilvántartással párhuzamosan a csapatoknál és *alegységeknél is egy előjegyzést kell vezetni*, melyben a tiszteknek módszertani ismereteik fejlesztésére irányuló *önképző munkáját tartjuk nyilván*. Ez a nyilvántartás tartalmazza a beosztott tisztek módszertani ismereteinek jellemzését, mit tanult, mennyit fejlődött, hány módszertani kiképzést állított össze, ezeknek a minősége milyen volt, a megtartott foglalkozásokat hogyan szervezte meg és vezette le. Ez az előjegyzés mutasson rá a tisztek módszertani ismereteinek fejlődésére és növekedésére.

Befejezésül meg kell állapítani, hogy *csak azoknál a csapatoknál folyik helyesen és eredményesen a tisztek módszertani kiképzése, ahol a parancsnokok személyesen szervezik és irányítják azt* és ennek a felelősségteljes munkának az elvégzését nem bízák helyetteseikre vagy más tisztekre.

Jelenleg a „legközelebbi láneszem”
a szovjet haditudomány elsajátítása.

Ezt ragadják meg.

RÁKOSI